ANYADES ADVERSES [1]

A. Duran i Sanpere

(C.C.C.C., 1965)

N'hi ha hagut sempre, i es fàcil de pronosticar que seguirà havent-n'hi de tant en tant.

La història ens dóna molts testimonis de secades extraordinàries i catastròfiques a la nostra Comarca. Les podríem resseguir a través de les pregàries públiques per a demanar pluja. Heus ací alguns exemplars de tres-cents i de quatre-cents anys enrere.

Cal notar d'antuvi que el cerimonial de les pregàries no era uniforme; amb els anys s'hi afegien noves manifestacions que variaven segons la intensitat del flagell. L'any 1541, per exemple, després de moltes oracions a les esglésies, fou acordat d'anar en romiatge a Montserrat. Un dels peregrins fou mossèn Baltasar Sança, un dels autors del text del Misteri de la Passió que per aquell temps era representat a l'interior de l'església parroquial.

Vint-i-cinc anys després, la secada fou general. Els rius quedaren gairebé eixuts; de Barcelona anaven a Capellades a moldre el blat que, vencent moltes dificultats, feien venir de Sardenya. L'any següent (1567), vingueren a Cervera processons de tota la Comarca amb deixuplinants i noies descalces. Sembla que aquesta fou la primera vegada que la relíquia del Sant Misteri era duta en processó fins al convent de Jesús, i que per això fou tan copiosa la concurrència. El cronista l'avaluava en sis mil persones.

Els anys 1583 i 1584 foren de prova. L'escassesa de blat en feia pujar el preu o quantitats inabastables. Novament fou dut el Sant Misteri a Jesús, sota tàlem, i allí, al fossar del

[1] Publicat a Cooperativa del Campo Comarcal - Cervera. Suplemento Agrícola de Segarra, núm. 29, 26-IX-1965.

convent, el posaren en contacte amb l'aigua, tal com en altres llocs era fet amb diverses imatges. Aquesta vegada, vint-i-sis pobles veïns portaren en llurs processons les imatges i relíquies mes venerades, entre les quals, el cos de sant Ramon Nonat, que no hi consta en actes anteriors. El blat arribà a ésser tan escàs que molts menjaven pa d'aglans o s'alimentaven de serves o d'herbes bullides.

Potser la secada més terrible fou la que s'escaigué entre els anys 1628 i 1631. L'escrivà del Consell volgué deixar-ne constància per escrit, per tal –diu ell– que els venidors, si passen treballs, no pensin que han estat ells sols a passar-ne. Els molins estaven aturats per manca d'aigua; calia dur el poc blat que hi havia als molins de Ponts, Artesa o Balaguer. Hi hagué sort que els traginers portaren blat d'Aragó, per bé que al preu de 50 sous la quartera, quan el preu normal era de 12 sous. I fou també cosa afortunada la bona collita de mill.

Trobem descrits en aquesta ocasió una nova modalitat de les pregàries. Entre les moltes processons arribades, figura la de Montmaneu, amb la representació dels dotze Apòstols i la del rei de Nínive i els seus magnats, figurant la penitència que feren per la predicació del profeta Jonàs. Anaven vestits només amb saques, els braços nusos i els peus descalços; duien cendra al cap i el rostre cobert amb un vel negre; duien un sant Crist amb les mans aixecades i caminaven pausadament mentre cridaven grans veus «misericòrdia»

L'any 1630 l'esterilitat seguia, i fou per tota Espanya i França. Les universitats de Salamanca i d'Alcalá tancaren els estudis. La misèria s'agreujà per l'avarícia d'alguns que guardaven blat i el venien a fora, fins que el temor d'un bon escorcoll i de fixar un preu baix els obliga a vendre de pressa, de tal manera que en arribar l'aforament, ja no en restava gens. A Barcelona hi hagué aldarulls importants; els Consellers, que intentaven d'apaivagar-los, hagueren de refugiar-se als baluards de les muralles per tal d'esquivar la persecució.

A Cervera, era sortós aquell que tenia pa d'ordi o llegums o garrofes. Diu el cronista de l'època que, com no era permès de vendre pa de cap mena als forasters, «molts dies no menjaven sinó herbes, i venien macilents, negres, pàl·lids i com difunts, que causava llàstima mirar-los». Mentrestant, els Paers procuraven trobar blat per proveir les fleques, i dóna idea de les dificultats que trobaven el text següent:

Arriba a notícia dels Paers que un home de la banda de Sanahuja, que posseïa certa partida de blat, estava disposat a vendre'l, mentre hi hagués

garantia de secret absolut per tal de no caure en les penes rigoroses que per tot arreu eren establertes. Els Paers hi tractaren i convingueren secretament la compra d'unes 50 quarteres al preu fabulós de 6 lliures la quartera. Es trobaren en un bosc a mitja nit, i encara amb màscares, i s'endugueren el blat, que no resultà ni de molt tan bo com creien i esperaven.

Pel mes de juny d'aquell any fatídic, la collita semblava prometedora; el temps, però, era fresc i l'ordi no arribava a colrar; la pobra gent l'anava rondant i mirant; alguns el segaven fora de temps, el torraven i en feien pa. Finalment, arribaren a la plaça de santa Anna dues carretades d'ordi novell, repartit de seguida; més tard n'arribà més, i tothom en pogué haver.

Durant aquest any de misèria, els Paers de Cervera, atribolats com estaven, encara tingueren la preocupació d'haver de rebre i hostatjar dos viatgers il·lustres: el duc de Feria, virrei del Principal, el juny de 1629, que fou aposentat a l'Hostal de sant Francesc, i la reina d'Hongria, el febrer de l'any següent, acompanyada de gran seguici, entre el qual hi anava el duc d'Alba i l'arquebisbe de Sevilla, que fou hostatjada a la casa de Bonaventura de Montaner, al carrer Major.

Hem de creure que els Paers pogueren evitar que arribessin a tan elevades personalitats les privacions generals.

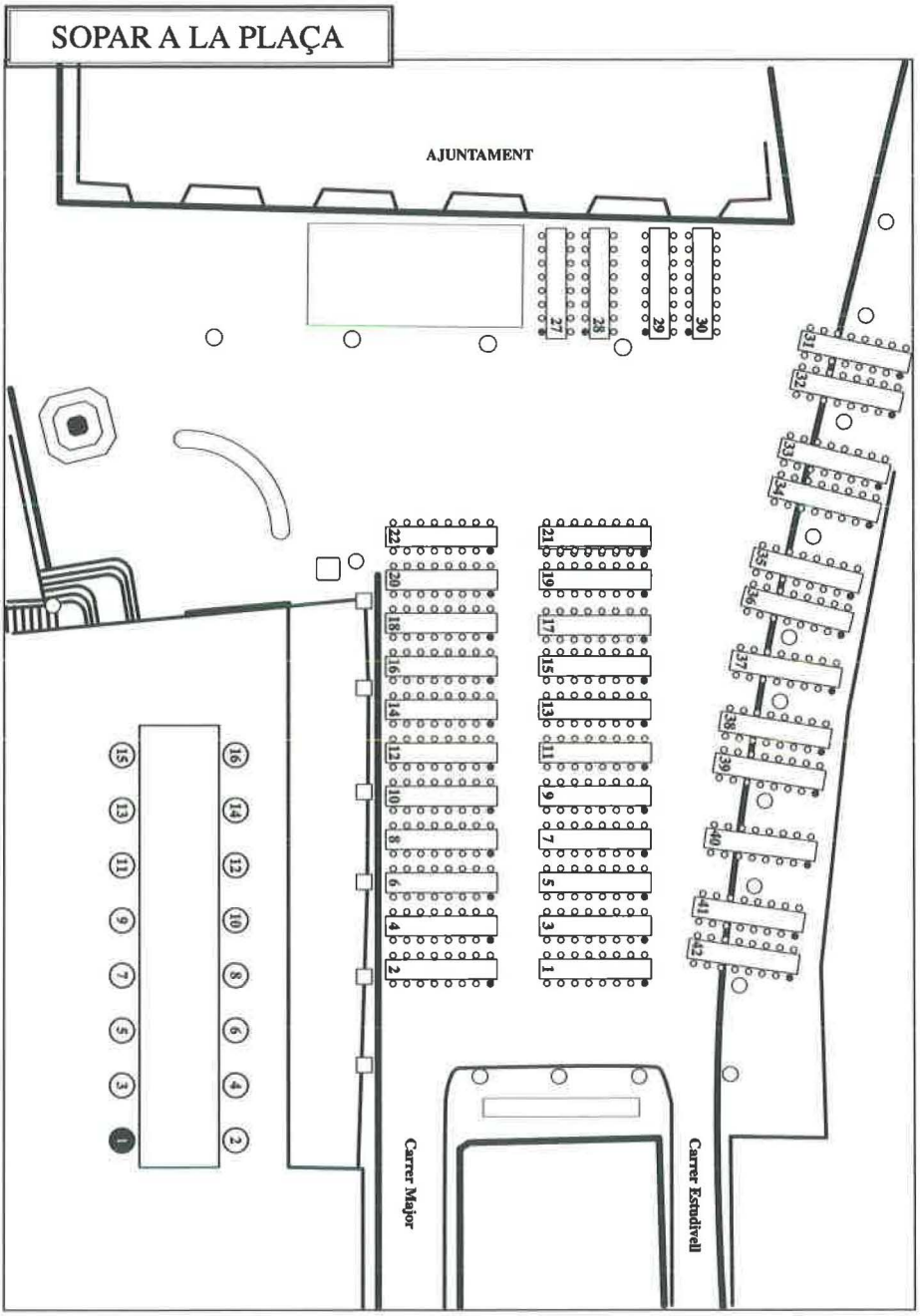
SOPAR A LA PLAÇA
AJUNTAMENT
Carrer Major
Carrer Estudivell